

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
De voorinvesteringen	5
Het ontstaan van de voorinvesteringen.....	5
Informereren over de voorinvesteringen.....	5
Inventarisatie van de voorinvesteringen.....	7
Inleiding	7
Reacties hogescholen.....	7
Reacties universiteiten	8
Afspraak op sector niveau	8
Nieuwe investeringen of nieuwe labels	9
Kwaliteit van onderwijs	9
Transparantie.....	10
Conclusie.....	10
Overzicht voorinvesteringen per universiteit	12
Erasmus universiteit	12
Maastricht University	12
Open Universiteit Nederland	12
Protestantse Theologische Universiteit.....	12
Radboud Universiteit.....	12
Rijksuniversiteit Groningen	14
Technische universiteit Delft.....	14
Technische universiteit Eindhoven.....	14
Theologische Universiteit Apeldoorn	14
Theologische Universiteit Kampen	14
Tilburg University	14
Universiteit Leiden	15
Universiteit Twente.....	15
Universiteit Utrecht.....	15
Universiteit van Amsterdam	16
Universiteit voor Humanistiek	16
Vrije Universiteit Amsterdam	16
Wageningen University	16
Overzicht voorinvesteringen per hogeschool.....	21
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten.....	21
ArtEZ.....	21
Avans Hogeschool	21
Christelijke Hogeschool Ede.....	21

Codarts Hogeschool voor de Kunsten	21
De Haagse Hogeschool	21
Design Academy Eindhoven.....	21
Driestar educatief	21
Fontys Hogescholen.....	21
Gerrit Rietveld Academie	22
Hanzehogeschool Groningen.....	22
HAS Hogeschool.....	22
Hogeschool der Kunsten Den Haag	22
Hogeschool Inholland	22
Hogeschool Ipabo.....	22
Hogeschool Leiden	22
Hogeschool Rotterdam.....	22
Hogeschool Utrecht	22
Hogeschool van Amsterdam	22
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	22
Hogeschool Van Hall Larenstein	23
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.....	23
Hotelschool The Hague	23
HZ University of Applied Sciences.....	23
Iselinge Hogeschool.....	23
Katholieke Pabo Zwolle	23
Marnix academie	23
NHL Hogeschool.....	23
NHTV internationaal hoger onderwijs Breda	24
Pedagogische Hogeschool de Kempel	24
Saxion Hogeschool	24
Stenden Hogeschool	24
Thomas More Hogeschool	24
Vilentum Hogeschool	24
Viaa Gereformeerde Hogeschool	24
Windesheim	24

Inleiding

Dit is de eerste inventarisatie van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) naar de voorinvesteringen. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Vereniging Hogescholen en de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten spraken bij de totstandkoming van het leenstelsel af dat de hogescholen en universiteiten gezamenlijk 200 miljoen zouden investeren in de kwaliteit van onderwijs. Om te bezien of deze investeringen plaats vinden en hoe er geïnvesteerd wordt, is deze inventarisatie gemaakt. Deze inventarisatie over de voorinvesteringen zal door de LSVb de komende jaren steeds worden gemaakt. Wanneer de gelden uit het leenstelsel vrijkomen, dan worden ook deze geïnventariseerd.

De informatie in deze inventarisatie is grotendeels afkomstig van universiteiten en hogescholen. De LSVb heeft hen verzocht begrotingen, jaarverslagen en informatie omtrent de voorinvesteringen aan te leveren. Een deel van de universiteiten heeft informatie aan de LSVb ter beschikking gesteld. De hogescholen besloten niet mee te werken aan de inventarisatie, een selectie van de brieven hierover sieren het voorblad.

De voorinvesteringen

Het ontstaan van de voorinvesteringen

Tijdens de totstandkoming van het leenstelsel hebben de Vereniging Hogescholen (VH) en de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) afgesproken dat zij, gezamenlijk, 200 miljoen zouden voorinvesteren in de kwaliteit van het hoger onderwijs.¹ Deze voorinvesteringen moeten jaarlijks worden gedaan in 2015, 2016 en 2017, daarna komt er geld vrij uit het leenstelsel dat geïnvesteerd kan worden. Het doel van deze voorinvesteringen is dat studenten, die hun basisbeurs hebben verloren, al kunnen profiteren van kwaliteitsverbeteringen in het hoger onderwijs. De gelden van het leenstelsel komen pas in 2018 vrij. De VSNU schrijft hierover in een brief naar de minister het volgende:

*"Deze middelen komen echter pas zeer geleidelijk beschikbaar, terwijl studenten volgend jaar al geconfronteerd worden met een aanzienlijke lastenverzwaring. Daar hoort direct meer kwaliteit tegenover te staan. Creatieve oplossingen en wederzijdse inspanningen zijn nodig om deze lacune te overbruggen."*²

De Vereniging Hogescholen gaat in haar brief niet in op het verdwijnen van de basisbeurs maar geeft aan de minister de volgende reden voor de voorinvesteringen:

*"Onafhankelijk van veranderingen in het stelsel van studiefinanciering is het de verantwoordelijkheid van de hogescholen zorg te dragen voor de beste randvoorwaarden voor kwaliteit. Daarom hebben hogescholen, vooruitlopend op de nieuwe middelen die pas over enkele jaren beschikbaar komen, al besloten zelf extra te investeren in nog betere begeleiding van studenten, meer docenten en een optimale infrastructuur."*³

De voorinvesteringen zijn dan ook een toezegging van de VH en de VSNU aan de minister. Voor onder andere D66 waren de voorinvesteringen een voorwaarde om in te stemmen met het leenstelsel.⁴ Deze investeringen zouden het immers mogelijk moeten maken dat de kwaliteit van onderwijs al verbetert voor de gelden uit het leenstelsel vrijkomen.

Informeren over de voorinvesteringen

In de kamerbehandeling van de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is gevraagd hoe de regering erop toe gaat zien dat de beloofde voorinvesteringen ook worden gedaan.⁵ Hierop heeft de minister geantwoord dat er met de VH en de VSNU is afgesproken op welke wijze zij blijven informeren over de

¹ Kamerstukken I 2014/15, 34 035, C, p. 16.

² Vereniging Samenwerkende Nederlandse http://vsnu.nl/files/documenten/Nieuwsberichten/14181_U_OCW-Brief_leenstelsel_hoger_onderwijs_20140527.pdf, geraadpleegd op 9 december 2015.

³ Vereniging Hogescholen, <http://www.vereniginghogescholen.nl/publicaties-en-verenigingsafspraken/publicaties-gesorteerd-op-verschijningsjaar-1/2014-1/2059-brief-vereniging-hogescholen-aan-ocw-inzake-leenstelsel-28-mei-2014-1/file>, geraadpleegd op 9 december 2015.

⁴ DUBnieuws, <http://www.dub.uu.nl/artikel/nieuws/bussemaker-moet-zich-verantwoorden-vanwege-uitblijven-extra-investeringen-hoger.html>, geraadpleegd op 2 december 2015.

⁵ Kamerstukken II 2015/16, 34 300 VIII, nr. 9, p. 44.

voorinvesteringen van de instellingen. De Tweede Kamer wordt aan het einde van 2015 hierover geïnformeerd. In antwoord op Kamervragen van Mohandis heeft de minister gesteld dat er aan het eind van het jaar slechts op hooflijnen wordt geïnformeerd. Er hoeft geen overzicht van de voorinvesteringen per instelling te worden gemaakt.⁶ De minister stelt dat de afspraak over de voorinvesteringen met de VH en de VSNU een afspraak is op sectorniveau.

De VSNU presenteerde op 1 juli wel een overzicht van de voorinvesteringen van de universiteiten.⁷ Hierop werd, onder andere door de LSVb, kritisch gereageerd.⁸ De belangrijkste kritiek op de voorinvesteringen was dat een aantal instellingen geen voorinvesteringen deden; oude investeringen opgevoerd werden als voorinvesteringen; er soms niet werd geïnvesteerd in de kwaliteit van onderwijs, en dat er geen duidelijkheid was over de voorinvesteringen van de hogescholen.

---

⁶ Kamerstukken II, 2014/15, 2863, Vragen van het lid Mohandis (PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de voorinvesteringen en medezeggenschap in het kader van het studievoorschot (ingezonden 19 juni 2015).

⁷ Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnu.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

⁸ Landelijke Studenten Vakbond, <http://lsvb.nl/actueel/persbericht/nieuwe-investeringen-of-nieuwe-labels>, geraadpleegd op 30 november 2015.

Inventarisatie van de voorinvesteringen

Inleiding

De Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft besloten om een inventarisatie te maken van de voorinvesteringen omdat een aantal instellingen geen voorinvesteringen deden, oude investeringen werden opgevoerd als voorinvesteringen, er soms niet werd geïnvesteerd in de kwaliteit van onderwijs en omdat er geen duidelijkheid kwam over de voorinvesteringen van de hogescholen. Aan elke instelling voor het hoger onderwijs is door de LSVb een brief gestuurd. Hierin is uitgelegd dat de LSVb de intentie heeft om jaarlijks de volgende informatie op te vragen: de begroting, het jaarverslag en informatie omtrent de voorinvesteringen. Door het jaarlijks opvragen van deze stukken kan er, op de lange termijn, een beeld worden geschetst van de investeringen in het hoger onderwijs. Deze investeringen hebben de aandacht van de LSVb omdat hiervoor de basisbeurs is afgeschat. Elke student gaat er maandelijks fors op achteruit en hier zou een kwaliteitsimpuls in het hoger onderwijs voor terug komen. Op korte termijn zijn de opgevraagde stukken bedoeld om een beeld te vormen over de voorinvesteringen.

In de paragrafen hieronder wordt een beeld geschetst van de reacties van de hogescholen en de universiteiten op het informatieverzoek van de LSVb. Vervolgens wordt er ingegaan op de belangrijkste kritiekpunten op de voorinvesteringen en het gebrek aan openheid van de instellingen over de voorinvesteringen. Vervolgens wordt er een conclusie gepresenteerd van de inventarisatie. In hoofdstuk 5 en 6 wordt er per instelling een overzicht gegeven van hoe zij hebben gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb en welke voorinvesteringen zij hebben gedaan.

Reacties hogescholen

Namens de hogescholen heeft de Vereniging Hogescholen (VH) gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb. De VH schrijft dat de jaarverslagen beschikbaar zijn op haar website en op de websites van de diverse hogescholen. Over de begrotingen schrijft zij dat zij het overleg hierover binnen de hogeschool zeer serieus neemt; hierop geldt het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting. Hieruit concludeert de VH dat de begrotingen geen openbare documenten zijn. In het jaarverslag wordt de begroting met een meerjarige financiële projectie opgenomen. De VH benadrukt dat zij er bij haar leden op heeft aangedrongen dat zij in het jaarverslag 2015, dat medio 2016 verschijnt, aandacht besteden aan de voorinvesteringen. Op de vraag van de LSVb om informatie over de voorinvesteringen per instelling te verstrekken gaat de VH niet in.

18 van de 37 aangeschreven hogescholen hebben niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb. 18 andere hogescholen hebben in reactie op de brief van de LSVb verwezen naar de eerder geschreven brief door de VH. De Hogeschool Avans schrijft dat uit contact met de Vereniging Hogescholen opgemaakt zou kunnen worden dat de Hogeschool Avans meer investeert dan het deel dat zij 'moet' voorinvesteren. De Vereniging Hogescholen weigert deze informatie echter te verstrekken.

Uit de brief van de NHL Hogeschool blijkt dat er door de Vereniging Hogescholen wel degelijk een overzicht is gemaakt van de voorinvesteringen. De NHL stuurde naast de begrotingen en jaarverslagen ook een formulier van de VH mee. Op dit formulier moest de NHL haar voorinvesteringen invullen. De NHL is overigens de enige hogeschool die stukken naar de LSVb heeft opgestuurd.

Reacties universiteiten

De Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft niet, zoals de VH, namens de universiteiten gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb. Dat de VSNU niet heeft geageerd op het informatieverzoek is begrijpelijk: het verzoek was gericht aan de individuele universiteiten.

In tegenstelling tot de hogescholen hebben 11 van de 18 universiteiten gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb. Van de universiteiten die hebben gereageerd heeft een groot deel de gevraagde begrotingen en jaarverslagen meegestuurd. Alleen de Universiteit Wageningen, de Radboud Universiteit en de Universiteit Utrecht hebben ook informatie omtrent de voorinvesteringen meegestuurd. De universiteit Wageningen stuurde een formulier van de VSNU mee waarop zij haar voorinvesteringen tot 2017 heeft ingevuld. In tegenstelling tot de Universiteit Wageningen weigerde de Radboud Universiteit haar begrotingen aan de LSVb te verstrekken. Wel stuurde zij informatie omtrent de voorinvesteringen op. De begrotingen van de Radboud Universiteit zijn via andere wegen alsnog bemachtigd door de LSVb. Ook de UU heeft informatie beschikbaar gesteld over de voorinvesteringen. Daarnaast heeft zij de conceptbegroting 2016 ter beschikking gesteld. Hoewel de universiteit Wageningen en de Universiteit Utrecht transparant zijn over de door hen gedane voorinvesteringen en financiën blijven de andere universiteiten ver achter. Over de voorinvesteringen van de overige universiteiten is op basis van de door hen verstuurd stukken nauwelijks iets op te maken.

Afspraak op sector niveau

Zowel de VH als de VSNU benadrukken dat de voorinvesteringen een afspraak op sectorniveau zijn. Alle onderwijsinstellingen voor het hoger onderwijs gezamenlijk investeren van 2015 tot en met 2017 jaarlijks €200 mln. Dit betekent dat niet dat alle instellingen evenveel dienen te investeren. Zowel de VH als de VSNU benadrukt dat de vermogensposities van de instellingen sterk van elkaar verschillen en dat instellingen niet in dezelfde mate kunnen investeren in de kwaliteit van het hoger onderwijs.⁹ In de praktijk betekent deze afspraak op sectorniveau dat er ook onderwijsinstellingen zijn die geen voorinvesteringen doen. Een aantal Kamerleden reageerden geschrokken op de berichten over de voorinvesteringen:

"Ik ben ervan geschrokken dat sommige bestuurders nog steeds maar wat om zich heen kijken", reageert Mohammed Mohandis van regeringspartij PvdA. Hij gaat Kamervragen stellen aan minister Bussemaker van Onderwijs, kondigt hij aan. "Ik wil dat het hoger onderwijs de afspraak over die voorinvesteringen serieus neemt. Want laat ik heel helder zijn: die zouden er komen."¹⁰

Ook kamerlid Van Meenen reageerde kritisch. Hij stelde dat minister Bussemaker de onderwijsinstellingen onmiddellijk aan moet spreken op de uitblijvende investeringen. Kamerlid van Dijk van de SP ging nog verder en stelde dat er helemaal geen extra geld is. Ook Rog stelde dat de Kamer en de studenten een rad voor ogen is gedraaid.

⁹ Zie Vereniging Samenwerkende Nederlandse http://vsnu.nl/files/documenten/Nieuwsberichten/14181_U_OCW-Brief_leenstelsel_hoger_onderwijs_20140527.pdf, geraadpleegd op 9 december 2015 & Vereniging Hogescholen, <http://www.vereniginghogescholen.nl/publicaties-en-verenigingsafspraken/publicaties-gesorteerd-op-verschijningsjaar-1/2014-1/2059-brief-vereniging-hogescholen-aan-ocw-inzake-leenstelsel-28-mei-2014-1/file>, geraadpleegd op 9 december 2015.

¹⁰ DUBnieuws, <http://www.dub.uu.nl/artikel/nieuws/bussemaker-moet-zich-verantwoorden-vanwege-uitblijven-extra-investeringen-hoger.html>, geraadpleegd op 2 december 2015.

De Universiteit van Amsterdam is een voorbeeld van een onderwijsinstelling die niet kan investeren. Uit een inventarisatie van de VSNU bleek dat de Universiteit van Amsterdam in 2015 niet heeft voorgeïnvesteed. Zij zou hiervoor onvoldoende middelen hebben. De overige instellingen zouden echter voldoende hebben geïnvesteerd om dit op te vangen. Op dit bericht van de VSNU werd, onder andere door de LSVb, kritisch gereageerd.¹¹ Uit de conceptbegroting van de Universiteit van Amsterdam blijkt dat zij 2016 en 2017 jaarlijks €4 mln gaan voorinvesteren. Waaraan zij deze gelden gaat besteden is echter nog niet bekend.

Terwijl de Universiteit van Amsterdam niet investeerde in de kwaliteit van onderwijs, stak de Universiteit Utrecht hier €15 mln in. Zij investeerden onder andere in kleinschalig onderwijs en *blended learning*. De hoogte van de voorinvesteringen tussen de instellingen verschillen dan ook fors. Een compleet beeld hiervan wordt gegeven hoofdstuk 5. Over de voorinvesteringen door de hogescholen is een dergelijk beeld niet te schetsen. Zij hebben hierover immers geen informatie openbaar willen maken.

Nieuwe investeringen of nieuwe labels

Naar aanleiding van het overzicht van de voorinvesteringen door de universiteiten dat door de VSNU bekend werd gemaakt, werd al snel de vraag gesteld of de genoemde investeringen wel nieuwe investeringen waren.¹² Na navraag door de LSVb bleek dat veel van de voorinvesteringen eigenlijk al geplande investeringen waren met een nieuw label. De Radboud Universiteit zou bijvoorbeeld € 3 mln extra investeren in excellentietrajecten. Uit de notulen van een vergadering blijkt echter dat de voorzitter van het College van Bestuur tegenover de studenten heeft bevestigd dat het hier gaat om een herlabeling van oude investeringen. Op deze manier wil het college voldoen aan de toezegging aan het ministerie.

Ook bij de Universiteit Twente lijkt er sprake te zijn van het labelen van oude investeringen als voorinvesteringen. Uit het overzicht van de VSNU blijkt dat de Universiteit Twente €2 mln zou voorinvesteren in onder andere nieuwe initiatieven zoals UT-Designlab (€1,1 mln) en "Classroom of the future" (€0,3 mln).¹³ Uit de stukken van de Universiteit Twente blijkt dat dit geen nieuwe initiatieven zijn. De opening van het UT-Designlab komt al uitgebreid aan bod in het jaarverslag 2014 van de Universiteit, het lab blijkt al op 1 september 2014 te zijn geopend door minister Bussemaker.¹⁴ Ook de "Classroom of the future", of zoals het in de begroting wordt genoemd: de collegezaal van de toekomst, blijkt niet nieuw.

Kwaliteit van onderwijs

De voorinvesteringen zijn bedoeld om de kwaliteit van onderwijs te verbeteren, uit het overzicht van de voorinvesteringen blijkt dat dit niet altijd het geval. In het oog springt bijvoorbeeld de investering van de hogeschool NHL die een paar miljoen voorinvesteerde in een fusie tussen de NHL en Stenden hogeschool. Het lijkt onwaarschijnlijk dat studenten die in 2015 tot en met 2017 geen basisbeurs ontvangen profiteren van een kwaliteitsverbetering van het onderwijs door deze fusie.

¹¹ Landelijke Studenten Vakbond, <http://lsvb.nl/actueel/persbericht/nieuwe-investeringen-of-nieuwe-labels>, geraadpleegd op 30 november 2015.

¹² Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnunl.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

¹³ Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnunl.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

¹⁴ Universiteit Twente, Jaarverslag 2014, p. 40 & 46 & RTVOost, http://www.rtvooost.nl/nieuws/default.aspx?nid=197053&_ga=1.245015814.2009316879.1448920830, geraadpleegd op 6 december 2016.

Bij de Universiteit Wageningen vallen vooral de investeringen in vastgoed op. Er wordt jaarlijks veel geïnvesteerd in de exploitatie van het Forum. Het Forum is een multifunctioneel gebouw met daarin onder andere winkels maar ook een bibliotheek.¹⁵ Naar onze mening zijn uitgaven die jaarlijks gedaan moet worden voor de exploitatie van gebouwen geen voorinvesteringen. Deze investeringen zouden immers moeten zien op het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs. Ook verdient het versnellen van de bouw van een sporthal, die ook gebruikt kan worden als examenhal, niet de schoonheidsprijs.

Transparantie

Hoewel er na het overzicht van de VSNU van de voorinvesteringen van de universiteiten veel kritiek kwam, werd er wel een beeld geschapen van de voorinvesteringen 2015. Het beeld dat door de VSNU is geschapen kan niet worden gecontroleerd in deze inventarisatie. In de stukken die de universiteiten hebben aangeleverd kan slechts een klein deel van voorinvesteringen worden teruggevonden. Dit is enigszins begrijpelijk aangezien het leenstelsel pas begin februari 2015 is aangenomen, en de afspraak tussen OCW, de VSNU en de VH hieraan gekoppeld was. De begrotingen van de instellingen waren hiervoor al vastgesteld. De LSVb heeft daarom, naast de begrotingen, de onderwijsinstellingen ook gevraagd om informatie omtrent de voorinvesteringen. Slechts de Wageningen University, de NHL, de Radboud Universiteit en de Universiteit Utrecht stuurden deze informatie ook toe. Aangezien de andere universiteiten hieraan niet meewerkten kan er geen compleet beeld worden geschetst van de voorinvesteringen van de universiteiten.

Van de hogescholen is in het geheel geen beeld te schetsen van de voorinvesteringen per instelling. De VH heeft geen overzicht van de voorinvesteringen gegeven. Ook weigeren vrijwel alle hogescholen informatie omtrent de voorinvesteringen bekend te maken. De enige hogeschool die heeft meegewerkt is de NHL hogeschool. Het is dan ook niet duidelijk of de hogescholen de afspraak omtrent de voorinvesteringen nakomen. Het is kwalijk dat de hogescholen weigeren deze informatie naar buiten te brengen. Uit de stukken van de NHL blijkt dat de VH wel degelijk een overzicht van de voorinvesteringen heeft gemaakt. Hierover wordt echter geen openheid van zaken gegeven.

Hoewel zowel de universiteiten als de hogescholen nauwelijks openheid geven over de voorinvesteringen, zijn een aantal instellingen wel transparant over hun financiën. De Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Leiden en Tilburg University plaatsen naast de jaarverslagen de begrotingen op hun websites. Daarnaast hebben Wageningen University, de Universiteit Utrecht en de NHL hogeschool alle opgevraagde informatie toegezonden in reactie op het informatieverzoek van de LSVb.

Conclusie

De LSVb heeft alle onderwijsinstellingen verzocht om hun begrotingen, jaarverslagen en informatie omtrent de voorinvesteringen te delen. Slechts een klein deel van de universiteiten gaven openheid van zaken, de hogescholen besloten gezamenlijk geen informatie toe te sturen. Alleen de hogeschool NHL stuurde toch de gevraagde stukken toe. Hierdoor is het niet mogelijk om een volledig beeld te schetsen van de door onderwijsinstellingen geplande voorinvesteringen. Desondanks zijn er een aantal opmerkelijke conclusies te trekken uit de inventarisatie.

---

¹⁵ Universiteit Wageningen, <http://www.wageningenur.nl/nl/locatie/Forum-gebouwnummer-102.htm>, geraadpleegd op 30 november 2015.

Zoals de VH en de VSNU al aangaven investeren niet alle onderwijsinstellingen evenveel. De Universiteit van Amsterdam investeerde in 2015 bijvoorbeeld in het geheel niet in de kwaliteit van onderwijs. De Universiteit Utrecht investeerde juist relatief veel, namelijk €15 mln. Zij investeerde onder andere in kleinschalig onderwijs en blended learning.

Uit de inventarisatie blijkt dat niet alle voorinvesteringen ook daadwerkelijk nieuwe investeringen zijn. Zo blijkt uit notulen van een vergadering van de Radboud Universiteit blijkt dat de voorzitter van het College van Bestuur tegenover de studenten heeft bevestigd er sprake is van een herlabeling van oude investeringen. Op deze manier wil het college voldoen aan de toezegging aan het ministerie. Ook de Universiteit Twente lijkt oude projecten te hebben voorgesteld als voorinvesteringen.

Het doel van de voorinvesteringen is het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Door deze verbetering moet ook de student die al in 2015 zijn basisbeurs verloor kunnen profiteren van een verbetering van de kwaliteit van onderwijs. Niet alle voorinvesteringen hebben echter betrekking op de kwaliteit van onderwijs. Zo steekt de NHL hogeschool miljoenen in een fusie en laat de Wageningen University een sporthal bouwen.

Er kan dan ook geconcludeerd worden dat er per direct door de onderwijsinstellingen openheid gegeven moet worden over de voorinvesteringen, zodat alle voorinvesteringen kritisch getoetst kunnen worden. Over de voorinvesteringen die wel bekend zijn, is dusdanig veel aan te merken dat er duidelijke kaders geschapen moeten worden waar de investeringen in kwaliteit van onderwijs aan moeten voldoen. Van de jaarlijkse 200 miljoen aan voorinvesteringen lijkt nu immers weinig terecht te komen.

Overzicht voorinvesteringen per universiteit

Erasmus universiteit

De Erasmus universiteit heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Maastricht University

De Maastricht University heeft haar meerjarenbegroting 2015-2019, jaarverslag 2014 en multi-year forecast 2015-2018 beschikbaar gesteld naar aanleiding van het informatieverzoek van de LSVb. De Maastricht University heeft geen specifieke informatie omtrent de voorinvesteringen toegestuurd. In de begroting van 2015 wordt wel gesteld dat er medio 2014 extra middelen beschikbaar zijn gekomen. Deze middelen moeten als voorinvestering in onderwijsverbetering gezien worden. De faculteiten hebben plannen gemaakt over hoe deze middelen van 2014-2017 ingezet kunnen worden om het onderwijs te verbeteren. Uit de begroting is niet op te maken hoe er door de Maastricht University geïnvesteerd wordt.

Open Universiteit Nederland

De Open Universiteit heeft in reactie op het informatieverzoek van de LSVb haar begrotingen van 2014 en 2015 en de jaarverslagen en jaarrekeningen van 2013 opgestuurd. Voor meer informatie over de voorinvesteringen van de Open Universiteit verwijzen zij naar het overzicht van de VSNU.¹⁶ In de opgestuurde stukken is geen informatie over de voorinvesteringen opgenomen.

Protestantse Theologische Universiteit

De Protestantse Theologische Universiteit heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Radboud Universiteit

In een mail geeft de Radboud Universiteit een link naar haar jaarverslag en jaarrekening van 2014. Uit de begroting van 2015 wordt slechts de passage over de voorinvesteringen gegeven. De universiteit stelt in 2015 €7,8 mln voor te investeren. De (concept) begroting 2016 is via andere wegen alsnog bemachtigd en hierin is op pagina 2 de volgende tabel omtrent de voorinvesteringen opgenomen:¹⁷

---

¹⁶ Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnunl.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

¹⁷ Radboud Universiteit, (concept) begroting 2016.

bedragen in euro x miljoen	Prognose 2015	mutaties	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Onderwijskwaliteit:						
- internationalisering-masterinstroom- beurzen	0,8	0,6	1,4	1,4	0,4	0,3
- continuering en uitbouw excellentietrajecten	3,0		3,0	3,0	3,0	3,0
- ondersteuning Radboud Docenten Academie	0,4		0,4	0,4	0,4	0,4
- inzet toename middelen faculteiten 2016 uit prestatievariabelen incl. extra impuls van € 1,5 mln.		3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Modernisering infrastructuur / leeromgeving studenten:						
- ict in onderwijs	1,0		1,0	1,0	1,0	1,0
- weblectures - studiewerkplekken - research datamanagement	1,3		1,3	1,3	1,3	1,3
- verbetering onderwijsvoorzieningen, ver- en nieuwbouw	1,1		1,1	1,1	1,1	1,1
Totaal	7,6	4,1	11,7	11,7	10,7	10,6

Naast het feit dat de Radboud Universiteit geen openheid wil geven over de voorinvesteringen, was de LSVb al eerder kritisch op de voorinvesteringen van deze universiteit. Over de voorinvesteringen van de Radboud Universiteit schreef de LSVb het volgende:

"Zo zou volgens de VSNU de Radboud Universiteit € 3 mln extra investeren in excellentietrajecten. Uit de notulen van een vergadering blijkt echter dat de voorzitter van het College van Bestuur tegenover de studenten heeft bevestigd dat het hier gaat om een herlabeling van oude investeringen. Op deze manier wil het college voldoen aan de toezegging aan het ministerie."¹⁸

Uit de door de LSVb opgevraagde en op andere wijze bemachtigde stukken is op te maken dat in ieder geval de investeringen in de excellentietrajecten geen nieuwe investeringen zijn. Uit notulen van een vergadering tussen de universitaire studentraad en het college van bestuur bleek het volgende:

De heer Davelaar wijst erop dat de gelden van het studievoorschot besteed moet worden aan kwaliteitsverbetering van het onderwijs voor alle studenten en niet voor de tien procent excellente studenten. De heer Meijer antwoordt dat de honours academy ten goede komt aan alle studenten: 5 excellente studenten worden zo verleid om bovenop hun reguliere opleiding de honours academy te volgen en ze raken zo niet verloren voor de reguliere opleiding en krikken daarmee het niveau op. Overigens was er al gekozen voor een investering in de honours academy (na het wegvallen van de Siriussubsidie) en in de invoering van weblectures vóór het ministerie vroeg om voorinvesteringen t.b.v. het studievoorschot. Mevrouw Smelik constateert dat de universiteit dus geen extra 10 investeringen heeft gedaan maar voorgenomen investeringen anders heeft gelabeld om te voldoen aan de vraag van het ministerie. De heer Meijer bevestigt dit. Verdere investeringen zal hij te zijner tijd aan de GV voorleggen.

¹⁸ Landelijke Studenten Vakbond, <http://lsvb.nl/actueel/persbericht/nieuwe-investeringen-of-nieuwe-labels>, geraadpleegd op 30 november 2015.

Uit deze stukken blijkt dan ook dat het College van Bestuur er bewust voor heeft gekozen om investeringen voorinvesteringen te noemen om de daadwerkelijk tot voorinvesteringen te ontlopen.

Rijksuniversiteit Groningen

De Rijksuniversiteit Groningen schrijft dat haar jaarverslagen en de instellingsbegroting 2015 te vinden zijn op haar website. Naast haar brief stuurt de Rijksuniversiteit Groningen de instellingsbegroting 2014 mee en een presentatie over de verbouwing van haar universiteitsbibliotheek. In geen van deze stukken is informatie omtrent de voorinvesteringen opgenomen.

Technische universiteit Delft

De TU Delft heeft in haar brief van 26 november 2015 gereageerd op het verzoek van de LSVb. Zij schrijft dat de jaarverslagen van 2014 en 2015 zijn gepubliceerd op de website van de TU Delft. Hierin zijn ook meerjarenbegrotingen opgenomen. De begrotingen over 2014 en 2015 weigert de TU Delft aan de LSVb te verstrekken; de instelling ziet deze als interne stukken. Hierbij wordt door de TU Delft opgemerkt dat de voorinvesteringen nog niet zichtbaar zijn in deze begroting, aangezien de voorinvesteringen in de loop van 2015 tot stand zijn gekomen. Daarnaast wordt er opgemerkt dat er wel degelijk uitgaven zijn gedaan in 2015 om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Deze verbeteringen zullen door de VSNU bekend gemaakt worden. Het is hierdoor voor de LSVb niet mogelijk om in te zien of en hoe de voorinvesteringen door TU Delft zijn vormgegeven.

Technische universiteit Eindhoven

In reactie op het informatieverzoek van de LSVb heeft de Technische universiteit Eindhoven haar begroting van 2014 en 2015 opgestuurd en de begrotingsbrief van 2016. In geen van deze stukken is informatie omtrent de voorinvesteringen opgenomen.

Theologische Universiteit Apeldoorn

De Theologische universiteit Apeldoorn heeft haar jaarverslag 2014 opgestuurd in antwoord op het informatieverzoek van de LSVb. Hierin is geen informatie omtrent de voorinvesteringen opgenomen. De gevraagde begrotingen zijn niet meegestuurd.

Theologische Universiteit Kampen

In haar brief van 3 november 2015 schrijft de Theologische Universiteit Kampen dat zij slechts €1,4 mln bekostiging krijgen van de overheid. Daarnaast zijn de jaarverslagen te vinden op de website van de universiteit. De gevraagde begrotingen zijn niet meegestuurd.

Tilburg University

De Tilburg University heeft haar begrotingen en jaarverslagen gepubliceerd op haar website.¹⁹ In de begroting 2015 is geen informatie opgenomen over de voorinvesteringen. Ook heeft de Tilburg University aan de LSVb geen informatie verstrekt over de voorinvesteringen. In haar brief naar de LSVb schrijft de Tilburg University dat in de begroting 2016 de actuele informatie over de voorinvesteringen worden opgenomen. In het

---

¹⁹ Tilburg University, <https://www.tilburguniversity.edu/nl/over/tilburg-university/jaarverslagen-begrotingen/>, geraadpleegd op 20 november 2015.

jaarverslag 2015 dat medio 2016 verschijnt zal verslag worden gedaan van de in 2015 gerealiseerde voorinvesteringen.

Universiteit Leiden

De Universiteit Leiden heeft (meerjaren)begrotingen en jaarrekeningen gepubliceerd op haar website. Op het verzoek van de LSVb om informatie te verstrekken over de voorinvesteringen is de universiteit niet ingegaan.²⁰ In de (meerjaren)begroting van 2015 is nog geen informatie over de voorinvesteringen opgenomen. Dit is begrijpelijk aangezien deze begroting tot stand is gekomen alvorens de voorinvesteringen waren afgesproken tussen de VSNU en OCW.

In haar brief naar de LSVb schrijft Universiteit Leiden dat de begroting 2016 eind december 2015 gepubliceerd zal worden. In deze begroting zou informatie worden opgenomen over de voorinvesteringen en over de inzet van de middelen die vrijkomen uit het leenstelsel.

Universiteit Twente

De Universiteit Twente heeft haar begroting van 2014 en 2015 opgestuurd net als haar jaarverslag van 2014. Hierin is geen informatie omtrent de voorinvesteringen opgenomen. Uit het overzicht van de VSNU blijkt dat de Universiteit Twente €2 mln zou voorinvesteren in onder andere nieuwe initiatieven zoals UT-Designlab (€1,1 mln) en "Classroom of the future" (€0,3 mln).²¹ Uit de stukken van de Universiteit Twente blijkt dat dit geen nieuwe initiatieven zijn. De opening van het UT-Designlab komt al uitgebreid aan bod in het jaarverslag 2014 van de Universiteit. Het lab blijkt al op 1 september 2014 te zijn geopend door minister Bussemaker.²² Ook de "Classroom of the future", of zoals het in de begroting wordt genoemd: de collegezaal van de toekomst, blijkt niet nieuw. Deze werd op 7 januari 2015 geopend.²³ Het is dan ook onwaarschijnlijk dat geld ten behoeve van de voorinvesteringen in 2015 hieraan heeft bijgedragen.

Universiteit Utrecht

In reactie op het informatieverzoek van de LSVb heeft Universiteit Utrecht haar jaarverslagen van 2013 en 2014, haar begroting van 2014 en 2015, haar conceptbegroting van 2016 en informatie omtrent de voorinvesteringen toegezonden. Uit de stukken van de Universiteit Utrecht blijkt dat zij van 2015 tot en met 2017 ongeveer €26 mln wil voorinvesteren in de kwaliteit van het onderwijs. Over de afspraak omtrent de voorinvesteringen schrijft zij in de conceptbegroting 2016:

"De UU heeft aan deze afspraak voldaan door zijn aandeel van afgerond 26 miljoen euro (13 % van het landelijk aandeel) te investeren in kleinschalig intensief onderwijs, het programma 'educate IT', extra studieplekken in de UB en up to date AVvoorzieningen in collegezalen."

²⁰ Universiteit Leiden, <http://over.leidenuniv.nl/feitencijfers/jaarverslagen-publicaties.html>, geraadpleegd op 30 november 2015.

²¹ Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnunl.nl/NL_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

²² Universiteit Twente, Jaarverslag 2014, p. 40 & 46 & RTVOost, http://www.rtvooost.nl/nieuws/default.aspx?nid=197053&_ga=1.245015814.2009316879.1448920830, geraadpleegd op 6 december 2016.

²³ UTnieuws, http://www.utnieuws.nl/nieuws/60925/Classroom_of_the_Future_in_Gallery, geraadpleegd op 9 december 2015.

Universiteit van Amsterdam

De Universiteit van Amsterdam heeft niet gereageerd op het verzoek van de LSVb om de begrotingen, jaarverslagen en informatie omtrent de voorinvesteringen op te sturen. Uit het overzicht van de voorinvesteringen van de VSNU bleek al dat de Universiteit van Amsterdam in 2015 geen voorinvesteringen heeft gedaan.²⁴ Er zou prioriteit worden gegeven aan het in dienst houden van gekwalificeerd personeel en het opvangen van dalende studentenaantallen aan de faculteit der geesteswetenschappen. Wel werd er aangekondigd dat in zowel 2016 als 2017 €4 mln voorgeïnvesteed zou worden.

Uit de conceptbegroting die de Universiteit van Amsterdam op haar website heeft geplaatst, blijkt dat er in 2016 €4 mln aan voorinvesteringen begroot zijn.²⁵ Deze investeringen zouden leiden tot negatief resultaat op de begroting van de Universiteit van Amsterdam. De verdeling van de investeringen worden nog niet duidelijk, de gelden zijn namelijk nog niet aan specifieke projecten toegekend.

Universiteit voor Humanistiek

De Universiteit voor Humanistiek heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Vrije Universiteit Amsterdam

De Vrije Universiteit Amsterdam heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Wageningen University

De Wageningen University heeft zowel de begrotingen van 2015 en 2015 als een overzicht van de voorinvesteringen opgestuurd naar de LSVb. Daarnaast zijn de jaarverslagen beschikbaar gesteld via de website van de universiteit. De voorinvesteringen bedragen per jaar:

- 2015: €3.087.000, -
- 2016: €3.546.000, -
- 2017: €3.262.000, -

Over een deel van de investeringen moet nog een besluit genomen worden. Hieronder staat een overzicht van de investeringen van de Wageningen University in het invulformat van de VSNU:

---

²⁴ Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten, http://www.vsnunl.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/220-universiteiten-investeren-ook-al-in-2015-als-gevolg-van-het-studievoorschot.html, geraadpleegd op 1 december 2015.

²⁵ Universiteit van Amsterdam, <http://student.uva.nl/rechten/nieuws/content2/2015/11/uva-begroting-2016.html>, geraadpleegd op 15 december 2015.

Jaar: 2016	wv. nieuw	wv. intensivering	wv. versnelling	wv. al begroot
Onderwijskwaliteit	€ 500.000 Distance learning opleidingen € 314.000 Honours programma	€ 750.000 Omzetting onderwijsbonussen naar innovatiemiddelen		
Onderwijsgebonden onderzoek		€ P.M. Realiseren thesis werkplekken		
Moderne infrastructuur/ leeromgeving studenten	€ 300.000 Uitbreiding ICT- systemen voor onderwijs		€ 1.700.000 Toename expl.kosten Forum € P.M. Upgrade Dreijen € P.M Nieuwe examenhal/sporthal	

Jaar: 2015	wv. nieuwe investeringsen	wv. intensivering van bestaande investeringsen	wv. versnelling van bestaande investeringsen	wv. al begroot t.b.v. nieuwe cohorten
Onderwijskwaliteit	€ 500.000 Distance learning opleidingen € 237.000 Honours programma	€ 750.000 Omzetting onderwijsbonussen naar innovatiemiddelen		
Onderwijsgebonden onderzoek		€ P.M. Realiseren thesis werkplekken		
Moderne infrastructuur/ leeromgeving studenten	€ 300.000 Uitbreiding ICT- systemen voor onderwijs		€ 450.000 Upgrade/uitbreiding Forumgebouw € 850.000 Toename expl.kosten Forum € P.M. Upgrade Dreijen € P.M Nieuwe examenhal/sporthal	

Jaar: 2017	wv. nieuw	wv. intensivering	wv. versnelling	wv. al begroot
Onderwijskwaliteit	€ 500.000 Distance learning opleidingen € 376.000 Honours programma	€ 750.000 Omzetting onderwijsbonussen naar innovatiemiddelen		
Onderwijsgebonden onderzoek		€ P.M. Realiseren thesis werkplekken		
Moderne infrastructuur/ leeromgeving studenten	€ 300.000 Uitbreiding ICT- systemen voor onderwijs		€ 1.700.000 Toename expl.kosten Forum € P.M. Upgrade Dreijen € P.M Nieuwe examenhal/sporthal	

In de overzichten vallen vooral de investeringen in vastgoed op. Er wordt jaarlijks veel geïnvesteerd in de exploitatie van het Forum. Het Forum is een multifunctioneel gebouw met daarin onder andere winkels maar ook een bibliotheek.²⁶ Naar onze mening zijn uitgaven die jaarlijks gedaan moeten worden voor de exploitatie van gebouwen geen voorinvesteringen. Deze investeringen zouden immers gebruikt moeten worden voor het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs. Ook verdient het versnellen van de bouw van een sporthal, die ook gebruikt kan worden als examenhal, niet de schoonheidsprijs.

Naast de investeringen in vastgoed investeert de Wageningen University ook in leren op afstand, excellentieprogramma's, het realiseren van thesis werplekken en de uitbreiding van ICT-systemen voor onderwijs.

---

²⁶ Universiteit Wageningen, <http://www.wageningenur.nl/nl/locatie/Forum-gebouwnummer-102.htm>, geraadpleegd op 30 november 2015.

<u>Universiteit</u>	<u>Ontvangen documenten</u>	<u>Ontbrekende documenten</u>	<u>Voorinvesteringen</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
<u>Erasmus universiteit</u>	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-	-	-	-	-	-	-
<u>Maastricht university</u>	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014	Begroting 2016				
-	Begroting 2015					
-	Jaarverslagen (website)					
-	-	-	-	-	-	-
<u>Open Universiteit Nederland</u>	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014	Begroting 2016				
-	Begroting 2015					
-	Jaarverslagen (website)					
-	-	-	-	-	-	-
<u>Protestantse Theologische Universiteit</u>	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-	-	-	-	-	-	-
<u>Radboud Universiteit</u>	Mail	Begroting 2014	Begroting 2016	€7.600.000,00	€ 11.700.000,00	€ 11.700.000,00
-	Voorinvesteringen 2015	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-						
<u>Rijksuniversiteit Groningen</u>	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014 (website)	Begroting 2016				
-	Begroting 2015 (website)					
-	Jaarverslagen (website)					
-	-	-	-	-	-	-
<u>Technische Universiteit Delft</u>	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-		Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-	-	-	-	-	-	-
<u>Technische Universiteit Eindhoven</u>	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014	Begroting 2016				
-	Begroting 2015					
-	Jaarverslagen (website)					
-	-	-	-	-	-	-
<u>Theologische universiteit Apeldoorn</u>	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-	-	-	-	-	-	-
<u>Theologische universiteit Kampen</u>	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	Jaarverslagen (website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				

-		Info voorinvesteringen				
-						
Tilburg University	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014 (website)	Begroting 2016				
-	Begroting 2015 (website)					
-	Jaarverslagen (website)					
-						
Universiteit Leiden	Brief	Info voorinvesteringen	NB	NB	NB	NB
-	Begroting 2014 (website)	Begroting 2016				
-	Begroting 2015 (website)					
-	Jaarverslagen (website)					
-						
Universiteit Twente	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Universiteit Utrecht	Brief	-	Overzicht	€13.700.000,00	€ 7.700.000,00	€ 7.700.000,00
-	Begroting 2015					
-	Begroting 2015					
-	Conceptbegroting 2016					
-	Jaarverslagen					
-	Info voorinvesteringen					
-						
Universiteit van Amsterdam	Geen reactie	Info voorinvesteringen		€0,00	€ 4.000.000,00	€ 4.000.000,00
-		Begroting 2014				
-		Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Jaarverslagen				
-						
Universiteit voor Humanistiek	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Vrije Universiteit Amsterdam	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Wageningen university	Brief	Begroting 2016	Overzicht	€3.087.000,00	€3.546.000,00	€ 3.626.000,00
-	Invulformat voorinvesteringen					
-	Begroting 2014					
-	Begroting 2015					
-	Jaarverslagen (website)					
-						
			Totaal:	€24.387.000,00	€ 26.946.000,00	€ 27.026.000,00

Overzicht voorinvesteringen per hogeschool

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

ArtEZ

ArtEZ heeft in reactie op het informatieverzoek van de LSVb op 30 november toegezegd de jaarverslagen toe te sturen. De gevraagde begrotingen en informatie omtrent de voorinvesteringen zijn niet toegestuurd.

Avans Hogeschool

In een brief naar de LSVb van 6 november 2015 verwijst de Avans Hogeschool naar de Vereniging Hogescholen. Uit contact met de Vereniging Hogescholen zou opgemaakt kunnen worden dat de Avans Hogeschool meer investeert dan het deel dat zij 'moet' voorinvesteren. De Vereniging Hogescholen schrijft echter in haar brief van 9 november dat zij geen informatie over de voorinvesteringen per instelling verstrekt.

Christelijke Hogeschool Ede

In een mail naar de LSVb van 12 november 2015 verwijst de Christelijke Hogeschool Ede naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Codarts Hogeschool voor de Kunsten

In een brief naar de LSVb van 18 november 2015 verwijst de Codarts Hogeschool voor de Kunsten naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

De Haagse Hogeschool

De Haagse Hogeschool heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Design Academy Eindhoven

Design Academy Eindhoven heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Driestar educatief

Driestar educatief heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Fontys Hogescholen

In een brief naar de LSVb van 13 november 2015 verwijst Fontys Hogescholen naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Gerrit Rietveld Academie

Gerrit Rietveld Academie heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hanzehogeschool Groningen

Hanzehogeschool Groningen heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

HAS Hogeschool

In een brief naar de LSVb van 15 november 2015 verwijst de HAS Hogeschool naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Hogeschool der Kunsten Den Haag

Hogeschool der Kunsten Den Haag heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hogeschool Inholland

In een brief naar de LSVb van 12 november 2015 verwijst de Hogeschool Inholland naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Hogeschool Ipabo

Hogeschool Ipabo heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hogeschool Leiden

In een brief naar de LSVb van 18 november 2015 verwijst de Hogeschool Leiden naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Hogeschool Rotterdam

Hogeschool Rotterdam heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hogeschool Utrecht

In een brief naar de LSVb van 13 november 2015 verwijst de Hogeschool Utrecht naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Hogeschool van Amsterdam

De Hogeschool van Amsterdam heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hogeschool Van Hall Larenstein

In een brief naar de LSVb van 23 november 2015 verwijst de VHL Hogeschool naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

De hogeschool voor de Kunsten Utrecht heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Hotelschool The Hague

In een brief naar de LSVb van 23 november 2015 verwijst de Hotelschool The Hague naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

HZ University of Applied Sciences

In een brief naar de LSVb van 16 november 2015 verwijst de HZ University of Applied Sciences naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Iselinge Hogeschool

In een mail naar de LSVb van 30 oktober 2015 verwijst de Iselinge Hogeschool naar brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Katholieke Pabo Zwolle

In een brief naar de LSVb van 24 november 2015 verwijst de Katholieke Pabo Zwolle naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Marnix academie

In een brief naar de LSVb van 13 november 2015 verwijst de Marnix academie naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

NHL Hogeschool

De NHL heeft in antwoord op het informatieverzoek op 3 november 2015 het volgende naar de LSVb gestuurd: haar jaarverslag 2014, begroting 2014, begroting 2015 en het invulformat extra kwaliteitsinvesteringen in het hbo voor de periode 2015-2017. In het invulformat geeft de Vereniging Hogescholen (VH) een toelichting over de voorinvesteringen. De VH schrijft dat zij met dit invulformat een inventarisering maken zodat zij op verenigingsniveau een uitspraak kan doen over de sector brede extra investeringen in de onderwijskwaliteit.

De NHL heeft in dit invulformat ingevuld dat zij in 2015 €3,25 mln en in 2016 €4,5 mln zou voorinvesteren. Een deel gaat naar een projecten die onder andere zien op studiesucces, studiebaarheid en doceerbaarheid een ander deel wordt besteed aan expertisecentra. Opmerkelijk genoeg worden er miljoenen aan voorinvesteringen uitgegeven aan een fusie tussen de hogeschool Stenden en de NHL. Uit het overzicht wordt niet duidelijk hoe deze fusie ten goede komt aan de kwaliteit van onderwijs.

NHTV internationaal hoger onderwijs Breda

In een brief naar de LSVb van 23 november 2015 verwijst de NHTV naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Pedagogische Hogeschool de Kempel

Pedagogische Hogeschool de Kempel heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Saxion Hogeschool

Saxion Hogeschool heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Stenden Hogeschool

In een brief naar de LSVb van 1 december 2015 verwijst Stenden naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Thomas More Hogeschool

Thomas More Hogeschool heeft niet gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb.

Vilentum Hogeschool

Vilentum Hogeschool heeft in een mail gereageerd op het informatieverzoek van de LSVb. Zij stelden dat zij in een bestuursvergadering het informatieverzoek zouden bespreken, hierna is er reactie meer gekomen van Vilentum Hogeschool.

Viaa Gereformeerde Hogeschool

In een brief naar de LSVb van 23 november 2015 verwijst de Viaa Gereformeerde Hogeschool naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

Windesheim

In een mail naar de LSVb van 12 november 2015 verwijst Windesheim naar de brief van de Vereniging Hogescholen van 9 november 2015, de jaarverslagen zijn op de website van de hogeschool te downloaden.

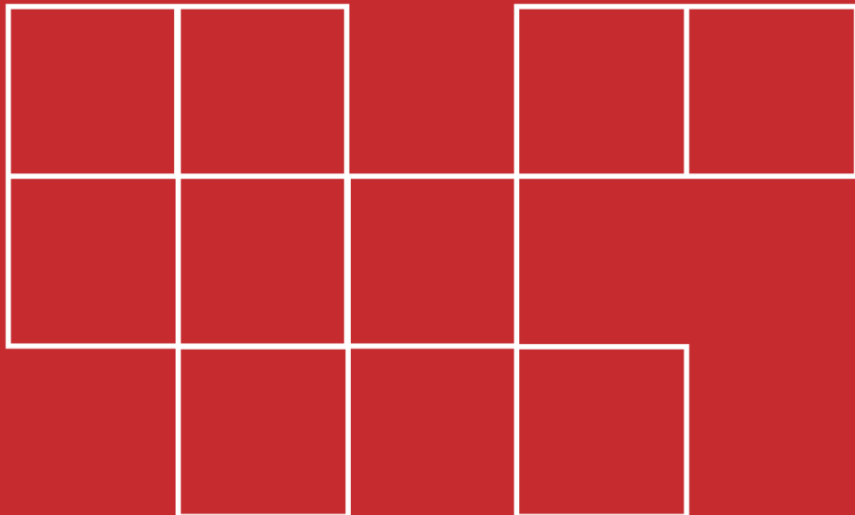

Hogeschool	Ontvangen documenten	Ontbrekende documenten	Voorinvesteringen	2015	2016	2017
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
ArtEZ	Mail	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen toegezegd)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Avans Hogeschool	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Christelijke hogeschool Ede	Mail	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Codarts hogeschool voor de kunsten	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
De Haagse Hogeschool	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Design Academy Eindhoven	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Driestar educatief	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Fontys Hogescholen	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Gerrit Rietveld Academie	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hanzehogeschool Groningen	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						

HAS Hogeschool	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool der Kunsten Den Haag	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool Inholland	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Hogeschool IPABO	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool Leiden	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Hogeschool Rotterdam	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool Utrecht	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Hogeschool van Amsterdam	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hogeschool Van Hall Larenstein	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Hotelschool The Hague	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						

HZ University of Applied Sciences	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Iselinge hogeschool	Mail	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Katholieke Pabo Zwolle	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Marnix academie	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
NHL Hogeschool	Brief	Begroting 2016	Zie invulformat	€3.250.000,00	€ 4.500.000,00	
-	Invulformat voorinvesteringen					
-	Begroting 2014					
-	Begroting 2015					
-	Jaarverslag 2014					
-						
NHTV Breda	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
Pedagogische Hogeschool de Kempel	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
-						
-						
Saxion Hogeschool	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
Stenden Hogeschool	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB

-						
<u>Thomas More Hogeschool</u>	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
<u>Viaa Gereformeerde Hogeschool</u>	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
<u>Vilentum Hogeschool</u>	Mail	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
<u>Windesheim</u>	Brief	Begroting 2014	NB	NB	NB	NB
-	(jaarverslagen website)	Begroting 2015				
-		Begroting 2016				
-		Info voorinvesteringen				
-						
<u>Zuyd Hogeschool</u>	Geen reactie	-	NB	NB	NB	NB
-						
-						
-			Totaal:	€3.250.000,00	€ 4.500.000,00	€ 0,00

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl